Nieczystości ciekłe

Kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków – ewidencja, umowy i dowody wywozu, sprawozdawczość, sankcje oraz wykonanie zastępcze

Wideoszkolenie PCC Poland dedykowane osobom zajmującym się ewidencją zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, odpowiedzialnym za przeprowadzanie kontroli i ściąganie kar w zakresie nieczystości ciekłych

Przeprowadzanie kontroli i ściąganie kar od A do Z

Kompleksowe szkolenie dla pracowników gmin odpowiedzialnych za kontrolę gospodarowania nieczystościami ciekłymi. Program prowadzi od planu kontroli i budowy ewidencji, przez analizę danych i dokumentów oraz czynności w terenie, po zalecenia, sankcje, decyzje, współpracę z WIOŚ i wykonanie zastępcze.

W programie m.in.:

- **Plan i organizacja kontroli** – harmonogram, upoważnienia, zawiadomienia, BIP, kontrola zza biurka i czynności w terenie.
- **Ewidencja gminna** – zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie, pustostany, ROD, źródła danych i aktualizacja wpisów.
- **Umowy i dowody wywozu** – faktury, rachunki, częstotliwość usług, zużycie wody, rozbieżności i brak dokumentów.
- **Przebieg i dokumentacja kontroli** – protokół, dowody, doręczenia, odmowa współpracy, współwłasność i kontrola zdalna.
- **Nieprawidłowości i sankcje** – nielegalne zrzuty, szczelność urządzeń, mandaty, decyzje, zalecenia i egzekucja obowiązków.
- **Przedsiębiorcy i sprawozdawczość** – zezwolenia, zlewnie, cenniki, rejonizacja, kontrola przedsiębiorców i weryfikacja raportów.
- **Wykonanie zastępcze i współpraca organów** – wywóz zastępczy, przyłączenie do kanalizacji, PINB, WIOŚ i przypadki szczególne.

Wzory pism, jakie otrzymają uczestnicy:

- plan kontroli
- wezwanie do przedłożenia dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ciekłych
- uchwała w sprawie zmiany regulaminu utrzymania czystości
- uchwała w sprawie górnych stawek
- wzór uchwały w sprawie wymagań dla przedsiębiorców świadczących usługę opróżniania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków!
- opinia UODO w sprawie pozyskiwania danych z wodociągów w zakresie ilości zużytej wody,
- zgłoszenie przydomowej oczyszczalni ścieków
- decyzja nakazująca obowiązki z art.5 ust. 1 pkt 2 UCPG
- decyzja za nierzetelne sprawozdanie, za nieterminowe sprawozdanie,
- decyzja na wykonanie zastępcze

- wzór upoważnienia do kontroli
- protokół kontroli - osoba fiz.
- protokół kontroli - przedsiębiorca
- zawiadomienie o kontroli

Szczegółowy program szkolenia:

Plan kontroli i przygotowanie czynności
Zagadnienia programowe

- harmonogram, upoważnienia, zawiadomienia, BIP, kontrola zza biurka i czynności w terenie.
- Praktyczna procedura dotycząca obszaru „plan kontroli i przygotowanie czynności": właściwość, dokumenty, terminy, dowody i najczęstsze błędy.

Pytania / case'y

- przypadki szczególne (niezamieszkałe, budowy, sezonowość).
- Czy plan kontroli musi posiadać konkretną datę kontroli dla każdej nieruchomości?
- Z deklaracji śmieciowej wynika, że nieruchomość jest niezamieszkała. Czy należy ją ująć w planie kontroli i wykonać kontrolę?
- Co w przypadku, gdy na kontrolę zgłaszają się osoby spoza planu? Czy wówczas trzeba sporządzić protokół?
- Co w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w trakcie kontroli?
- Pytania uczestników ostatniego terminu szkolenia, na które odpowiedzieliśmy:
- Czy plan kontroli dotyczący nieczystości ciekłych powinien być sporządzany na okres jednego roku czy dwóch lat?
- Czy plan kontroli dwuletni oznacza obowiązek kontroli każdej nieruchomości co najmniej raz w tym okresie?
- Czy plan kontroli może obejmować jedynie miejscowości (bez wskazywania adresów), czy konieczne jest wskazanie konkretnych nieruchomości?
- Jak często należy sporządzać plan kontroli – rocznie czy w cyklu dwuletnim?
- Czy można zmienić już zatwierdzony plan kontroli w trakcie roku?
- Czy plan kontroli musi być bezwzględnie sporządzany od sierpnia do sierpnia?
- Czy wcześniejszy brak planu kontroli wymaga jego „nadrobienia" i rozdzielania okresów?
- Czy plan kontroli może być dokumentem wewnętrznym, jeśli równolegle sporządzany jest plan roczny do publikacji?
- Czy plan kontroli może obejmować okres np. od kwietnia do grudnia, jeśli został sporządzony w trakcie roku?
- Czy dwuletni plan kontroli oznacza równomierne rozłożenie kontroli, czy można je skumulować w wybranym okresie?
- Czy w planie kontroli należy wskazywać numery nieruchomości, czy wystarczą miejscowości i ulice?
- Czy plan kontroli musi być zatwierdzany w określonym trybie i publikowany (np. BIP)?
- Czy termin planu kontroli jest sztywny dla wszystkich gmin (w odniesieniu do miesiąca sierpnia)?
- Czy w planie kontroli mogą być wskazane miejscowości?
- Jak należy postąpić w przypadku braku reakcji mieszkańca na wysłane zawiadomienie o kontroli oraz czy pracownicy gminy mogą udać się na teren nieruchomości osobiście?
- Czy kontrole należy prowadzić według własnego planu kontroli i nie ma obowiązku skontrolowania

wszystkich nieruchomości co dwa lata?
- Czy istnieje konkretny przepis wskazujący na brak obowiązku wydawania zarządzenia oraz publikowania go w BIP?
- Czy analizę prawdopodobieństwa naruszenia prawa należy sporządzać raz na dwa lata, analogicznie do planu kontroli?

2. Metodyka kontroli i źródła danych

Zagadnienia programowe

- harmonogram, upoważnienia, zawiadomienia, BIP, kontrola zza biurka i czynności w terenie.
- Praktyczna procedura dotycząca obszaru „metodyka kontroli i źródła danych": właściwość, dokumenty, terminy, dowody i najczęstsze błędy.

Pytania / case'y

- Czy trzeba informować o kontroli, kiedy trzeba, kiedy nie trzeba?
- gospodarstwa rolne i rolnicze wykorzystanie ścieków.
- Co z nieruchomościami, których właściciele, będący rolnikami deklarują nawadnianie ściekami z gospodarstwa domowego własnych pól, w ramach zwykłego korzystania z wód, które dopuszcza Prawo wodne? Na jakiej podstawie prawnej rolnik może zagospodarowywać ścieki we własnym zakresie?
- rozbieżności: zużycie wody vs wywóz nieczystości ciekłych.
- Czy wystarczające jest kontrolowanie nieruchomości wyłącznie „zza biurka"? Czy jest potrzeba kontrolowania wszystkich mieszkańców również w terenie?
- Z czego wynikają daty, do których należ zmienić uchwały? Co się stanie, jeśli zmiana uchwały będzie później? Co, jeżeli nie zmienimy uchwały o górnych stawkach w wymaganym przez ustawodawcę terminie?
- Czy straż miejska ma obowiązek przeprowadzania takich kontroli, czy może odmówić ich wykonywania?
- Jak należy postąpić, jeżeli właściciel nieruchomości nie reaguje na wezwanie, i czy można nałożyć karę za utrudnianie przeprowadzenia kontroli w sytuacji, gdy w gminie nie ma straży miejskiej?
- Czy protokół z kontroli może być podpisany wyłącznie przez pracownika gminy w przypadku, gdy kontrola jest prowadzona zza biurka, a właściciel samodzielnie przesyła wszystkie dokumenty do urzędu?
- Czy na kontrolę w terenie może udać się dwóch pracowników urzędu bez asysty policji?
- Czy gmina będąca dostawcą wody może wykorzystać własne dane dotyczące zużycia wody na danej nieruchomości podczas kontroli ilości odprowadzanych nieczystości ciekłych?
- Czy zarządzenie organu wykonawczego w sprawie przeprowadzenia kontroli może być aktualizowane w trakcie trwania cyklu kontrolnego?
- Czy przyjęcie dwuletniego cyklu kontrolnego obejmującego pełne lata kalendarzowe spełnia wymogi formalne?
- Jak postąpić z właścicielami nieruchomości, którzy nie posiadają dodatkowego podlicznika, a rozbieżności między zużyciem wody a ilością wywożonych ścieków tłumaczą podlewaniem ogrodu lub napełnianiem basenu?

3. Ewidencja zbiorników i oczyszczalni

Zagadnienia programowe

- zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie, pustostany, ROD, źródła danych i aktualizacja wpisów.
- Praktyczna procedura dotycząca obszaru „ewidencja zbiorników i oczyszczalni”: właściwość, dokumenty, terminy, dowody i najczęstsze błędy.

Pytania / case’y

- Czy plan kontroli powinien zawierać wszystkie adresy, pod którymi znajdują się zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków?
- Czy w planie kontroli muszą być wpisane wszystkie działki?
- Jeżeli nie mamy sporządzonego planu kontroli na ten rok z uwagi na to, że 90% nieruchomości z ewidencji zostało skontrolowanych w ubiegłym roku, to czy można w kwietniu tego roku sporządzić plan na drugą połowę tego roku wyznaczając do planu nowe nieruchomości?
- Co ze ściekami z tzw. sławojki na nieruchomościach prywatnych, również w sytuacji, gdy nie ma podłączenia do zbiornika oraz przydomowej oczyszczalni? Problem najczęściej dotyczy starszych ludzi.
- Co w przypadku nieruchomości rekreacyjnych, które korzystają ze studni? Jak udokumentować zużycie wody?
- Czy istnieje zakaz stosowania oczyszczalni drenażowych w obrębie aglomeracji?
- Elektroniczna ewidencja. Jak ją tworzyć, jakie programy mogą okazać się pomocne?
- Jeżeli gmina ma prowadzić ewidencję na podstawie dostępnych danych, to skąd wziąć dane dotyczące, czy na nieruchomości jest zbiornik bezodpływowy, czy POŚ oraz jaka jest pojemność i przepustowość?
- Czy zbiorniki bezodpływowe ewidencjonujemy bez znaczenia, czy jest to domek letniskowy czy przedsiębiorca, tylko ze względu na właściwość miejscową?
- Jak ewidencjonować dwa oddzielne szamba i jeden wodomierz?
- Czy poprawnym jest prowadzenie ewidencji wyłącznie za pomocą dedykowanego programu? Czy powinna być dodatkowo w pliku Excel?
- Co w przypadku informacji od właścicieli programu, w którym tworzymy ewidencję, że nie ma możliwości wydrukowania całej ewidencji wraz z wynikami kontroli danych zbiorników, bo program na dany dzień tego nie przewidywał, zrobienie ewidencji edytowalnej zajmie kilka miesięcy? Co zrobić, jeżeli WIOŚ tego nie uznaje?
- Czy w decyzji dla właściciela nieruchomości za odbiór szamba naliczamy opłatę za 1 m3 odebranych ścieków, czy z góry za cały zbiornik?
- Co w przypadku, gdy jeden zbiornik jest na 9 wyodrębnionych mieszkań znajdujących się w jednym budynku, gdzie każdy z lokali ma innego właściciela? Jak sporządzić protokół z kontroli?
- Czy pojemnik typu mauzer może być traktowany jako zbiornik bezodpływowy?
- Czy w planie kontroli należy uwzględniać wszystkie nieruchomości ujęte w ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni?
- Czy w planie kontroli dwuletnim należy wpisać całą ewidencję nieruchomości?
- Czy coroczny przegląd szczelności lub stanu zbiornika bezodpływowego musi być wykonywany przez osobę z określonymi uprawnieniami?
- Czy można uzyskać dane lub raporty z systemów/programów do prowadzenia ewidencji zbiorników i wywozu nieczystości?
- Czy gmina powinna kontrolować firmy i przedsiębiorstwa pod kątem posiadania zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków i częstotliwości ich opróżniania, czy jest to zadanie starostwa?

- Czy planem kontroli może być ewidencja?
- Jak należy postąpić w przypadku braku zgłoszeń zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków przez mieszkańców, mimo wcześniejszego rozesłania pism z formularzami, oraz czy w takiej sytuacji należy traktować ewidencję jako kompletną, czy częściową?
- Czy do ewidencji należy wliczać firmy w kontekście obliczania procentu skanalizowania gminy?
- Czy w ramach szkolenia zostaną omówione kwestie rodzinnych ogrodów działkowych, pustostanów oraz domków letniskowo-rekreacyjnych?
- Czy w sytuacji, gdy po wysłaniu wezwania do kontroli i braku reakcji właściciela, podczas kontroli w terenie ustalono, że nieruchomość jest pustostanem, wystarczy sporządzić protokół z kontroli, wysłać go do właściciela i zakończyć czynności, zaznaczając w ewidencji, że nieruchomość stanowi pustostan?
- Czy w celu stworzenia rzetelnej bazy danych do ewidencji zbiorników bezodpływowych należy zwrócić się do starostwa z konkretnym wnioskiem o udostępnienie informacji o zgłoszeniach takich zbiorników?
- Czy w przypadku, gdy dana nieruchomość nie figuruje w ewidencji, ale istnieje informacja, że znajduje się na niej zbiornik, można od razu przeprowadzić kontrolę, czy też najpierw należy wezwać właściciela do złożenia zgłoszenia?Jak należy postąpić w przypadku mieszkańca, który zgłosił w starostwie budowę prototypu przydomowej oczyszczalni ścieków niewytwarzającej osadu?
- Czy w przypadku awarii przydomowej oczyszczalni ścieków (np. uszkodzenia pompy lub zamarznięcia drenażu) instalację należy traktować jako zbiornik bezodpływowy i wymagać częstotliwości opróżniania właściwej dla zbiorników bezodpływowych?
- Jaki jest zakres kontroli prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w zakresie gospodarowania nieczystościami ciekłymi?
- Za jaki okres w ewidencji powinna być wykazywana ilość zużytej wody: od momentu poprzedniej kontroli, jako średnie zużycie roczne, czy za poprzedni rok?
- Jak postąpić w sytuacji, gdy właściciel kupił dom ze zbiornikiem lub otrzymał go w spadku, nie zna dokładnej pojemności zbiornika i podaje ją jedynie orientacyjnie?
- Na jakie przepisy należy się powołać przy żądaniu danych dotyczących pojemności zbiorników w celu prowadzenia ewidencji zgodnie z wytycznymi NIK?
- Jak postąpić w przypadku, gdy właściciel posiada nieszczelny zbiornik bezodpływowy, brak jest możliwości przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, a właściciel zasłania się brakiem środków finansowych na zakup nowego zbiornika?

4. Umowy, dowody wywozu i częstotliwość usług

Zagadnienia programowe

- faktury, rachunki, częstotliwość usług, zużycie wody, rozbieżności i brak dokumentów.
- Praktyczna procedura dotycząca obszaru „umowy, dowody wywozu i częstotliwość usług”: właściwość, dokumenty, terminy, dowody i najczęstsze błędy.

Pytania / case’y

- Czy terminy wywozów bierzemy z regulaminu, czy faktyczną częstotliwość z dowodów płacenia za usługę?
- Jeśli ktoś ma umowę na wodę z PWiK a nie ma szamba (zbiornika bezodpływowego), to jak egzekwować wywóz nieczystości z takiej nieruchomości?
- Czy możemy wydać decyzję lub zalecenia pokontrolne odnośnie częstotliwości opróżniania zbiorników, a jeśli to nie poskutkuje, to zgłosić fakt do innych organów w celu nałożenia kary?

- Czy przedłożenie umowy, podpisanej kilka dni po otrzymaniu wezwania z urzędu oraz jednego rachunku jest wystarczające, aby stwierdzić, że właściciel wywiązuje się z obowiązku?
- Co, jeżeli właściciel nieruchomości nie chce nas wpuścić i nie chce okazać rachunków?
- Czy jest obowiązek prawny przechowywania faktur lub paragonów za wywóz nieczystości?
- Co należy rozumieć przez okazanie umów i dowodów opłaty, jak urzędnik powinien to udokumentować – zrobieniem ksero, notatką?
- Jak postępować z mieszkańcami w przypadku, gdy firma asenizacyjna posiadająca zezwolenie nie zawiera umów z mieszkańcami i wystawiają wyłącznie potwierdzenia wywozu nieczystości?
- Co w sytuacji, gdy mieszkaniec nie posiada umowy, nie chce jej zawrzeć, ale regularnie dokonuje wywozu 12 razy w roku?
- Mieszkańcy często mają podpisaną umowę z jedną firmą, a okazują dowody wywozów od innych firm. Czy muszą wykazać umowę z każdą firmą, która odbiera od nich nieczystości?
- Z jaką częstotliwością mieszkaniec powinien opróżniać szambo? Czy należy regulować częstotliwość opróżniania?
- Podczas kontroli w domu obecne jest tylko małoletnie dziecko, które okazało umowę, bez dowodów uiszczania opłat. Właściciela w trakcie kontroli nie było. Co w takiej sytuacji?
- Czy określenie w uchwale częstotliwości opróżniania dla ZB i POŚ raz na 2 lata jest wystarczające?
- Czy można w planie kontroli pominąć nieruchomości, które wykazują wysoki poziom (np. powyżej 80%) wywozu ścieków w stosunku do zużycia wody?
- Czy minimalny procent wywozu ścieków w stosunku do poboru wody może być podstawą oceny podczas kontroli?
- Jaka jest podstawa prawna do żądania od mieszkańców faktur za wodę podczas kontroli?
- Czy firma asenizacyjna ma obowiązek wpisywania na fakturach ilości odebranych ścieków?
- Czy można nałożyć karę administracyjną na właściciela nieruchomości, który mimo wezwań nie przedstawił dowodów wywozu nieczystości?
- Czy podczas kontroli wystarczy oświadczenie o aktualności umowy z firmą asenizacyjną, jeśli wcześniej była zawarta na czas nieokreślony?
- Na podstawie jakiego przepisu policja może nałożyć mandat za brak umowy oraz dowodów uiszczania opłat za wywóz nieczystości ciekłych w gminie, w której nie ma straży gminnej?
- Czy należy stosować sankcje karne za niestosowanie się do regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie w odniesieniu do częstotliwości wywozu ścieków, jeżeli mieszkańcy tłumaczą się zamieszkiwaniem mniejszej liczby osób lub posiadaniem większej instalacji niż wymagana?
- Jak należy postąpić podczas kontroli, gdy mieszkaniec nie posiada dowodów wywozu ścieków twierdząc, że gmina posiada te dane w sprawozdaniach firm asenizacyjnych – czy nałożyć sankcje, czy sporządzić notatkę służbową na podstawie sprawozdania?
- Jaka jest podstawa prawna do żądania od mieszkańców okazania faktur za zużycie wody podczas kontroli nieczystości ciekłych?
- Czy uchwała gminy wprowadzająca inne sposoby dokumentowania odbioru ścieków stanowi delegację prawną do całkowitego zniesienia obowiązku posiadania umów na wywóz nieczystości ciekłych?
- Czy w przypadku nieruchomości niezamieszkanej wystarczającym dowodem w trakcie kontroli jest oświadczenie właściciela o braku użytkowania nieruchomości?
- Jak wyegzekwować okazanie dowodów wywozu nieczystości ciekłych i jak postąpić w przypadku, gdy właściciel odmawia ich okazania?
- Czy w przypadku braku posiadania przez właściciela nieruchomości wystarczającej liczby faktur lub paragonów za wywóz nieczystości można zastosować pouczenie zamiast nakładania grzywny?

- Czy w trakcie kontroli prawidłowe jest przedstawienie przez właściciela nieruchomości umowy z jednym przedsiębiorcą oraz faktur za wywóz ścieków wystawionych przez innego przedsiębiorcę uprawnionego na terenie gminy, czy właściciel powinien posiadać umowę również z podmiotem faktycznie odbierającym nieczystości?

5. Protokół, doręczenia i przebieg kontroli

Zagadnienia programowe

- protokół, dowody, doręczenia, odmowa współpracy, współwłasność i kontrola zdalna.
- Praktyczna procedura dotycząca obszaru „protokół, doręczenia i przebieg kontroli": właściwość, dokumenty, terminy, dowody i najczęstsze błędy.

Pytania / case'y

- Czy w piśmie należy wskazać konkretny termin, kiedy przychodzimy na kontrolę?
- Kto ma "zmusić " właściciela do wykonania badań? Na jakiej podstawie? Kto za to zapłaci?
- Co może zrobić gmina, jeżeli właściciel nieruchomości na prywatnej działce wylewa z działalności olej do muszli?
- Jak technicznie wygląda wpis w książce kontroli podczas przeprowadzania kontroli zdalnej?
- Czy można odmówić podpisania protokołu?
- Czy istnieje obowiązek kontroli wszystkich nieruchomości co najmniej raz na dwa lata?
- Czy kontrolę można uznać za zakończoną bez podpisanego protokołu?
- Jak należy postąpić w sytuacji, gdy do kontroli wezwano właściciela nieruchomości, a z dokumentami stawiła się jego córka, oraz czy jest ona osobą uprawnioną do podpisania protokołu?
- Czy podpisany protokół z kontroli można wysłać drogą elektroniczną, tak aby kontrolowany mógł go podpisać i odesłać w ten sam sposób?
- Jak należy postąpić, gdy właściciel nieruchomości dwukrotnie nie odebrał wezwania pocztowego i nie zareagował na dodatkowe powiadomienie e-mail lub telefoniczne?
- Kogo należy wezwać w sytuacji, gdy w księdze wieczystej wpisana jest inna osoba (np. osoba zmarła), ktoś inny użytkuje nieruchomość, a jeszcze ktoś inny jest potencjalnym właścicielem z powodu nieuregulowanych spraw spadkowych?

6. Nielegalne odprowadzanie, szczelność i działania naprawcze

Zagadnienia programowe

- nielegalne zrzuty, szczelność urządzeń, mandaty, decyzje, zalecenia i egzekucja obowiązków.
- Praktyczna procedura dotycząca obszaru „nielegalne odprowadzanie, szczelność i działania naprawcze": właściwość, dokumenty, terminy, dowody i najczęstsze błędy.

Pytania / case'y

- Co zrobić, jeśli mieszkaniec nie chce wpuścić urzędnika na posesję? Czy dzwonić na policję?
- Czy w związku z brakiem informacji dot. ilości pobranej wody można przyjąć wartość dla wszystkich nieruchomości 36 m3/rok?
- Czy można zaliczyć udokumentowanie umowy ustnej jako nagrane w audio? A jeśli brak takiego udokumentowania (w 99,99% tak będzie), to mieszkaniec nie posiada udokumentowanej umowy, więc może otrzymać mandat. Z tego powodu de facto nieposiadanie pisemnej umowy będzie się wiązać z brakiem takiej umowy.
- Co gmina może zrobić w przypadku nielegalnie odprowadzanych ścieków?

- Co zrobić w sytuacji, kiedy stwierdzamy, że ktoś ma nieszczelne szambo? Czy w dalszym kroku powołujemy biegłego? Powołujemy biegłego na podstawie przepisów ochrony środowiska czy ustawy czystościowej?
- Jak postąpić w sytuacji, gdy jest podejrzenie, że na nieruchomości zamiast szczelnego szamba wykorzystuje się starą studnię?
- Ile kontroli rocznie należy przeprowadzić w gminie?
- Jakie działania należy podjąć, gdy od mieszkańca wpłynie zgłoszenie o nielegalnym odprowadzaniu ścieków, a starostwo odmówi przeprowadzenia kontroli?
- Czy działkowicz może posiadać na przykład toaletę turystyczną lub kompostującą?
- Jak należy prowadzić kontrolę i postępowanie wobec osób posiadających nielegalne instalacje sanitarne oraz nieruchomości bez dostępu do bieżącej wody?
- Jak należy postąpić oraz jakie konsekwencje grożą gminie w sytuacji, gdy w wymaganym terminie nie uda się przeprowadzić kontroli wszystkich nieruchomości?
- W jakiej formie nakładana jest grzywna za uchylanie się od obowiązków w gminie, w której nie funkcjonuje straż gminna?

7. Przydomowe oczyszczalnie i przyłączenie do kanalizacji

Zagadnienia programowe

- zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie, pustostany, ROD, źródła danych i aktualizacja wpisów.
- Praktyczna procedura dotycząca obszaru „przydomowe oczyszczalnie i przyłączenie do kanalizacji”: właściwość, dokumenty, terminy, dowody i najczęstsze błędy.

Pytania / case’y

- Czy wizję lokalną można uznać za kontrolę?
- Jeżeli kontrolujemy mieszkańców za rok wstecz, a w międzyczasie mieszkaniec podłączył się do kanalizacji, to czy należy go ukarać?
- Jak rozumieć sformułowanie, że oczyszczalnia spełnia wymagania prawa? Zapewnia dostateczny poziom oczyszczania, jest zgłoszona do eksploatacji?
- Co w sytuacji, gdy właściciel nie posiada deklaracji, nie ma żadnych dokumentów, a na dodatek sam skonstruował oczyszczalnię parędziesiąt lat temu?
- W jaki sposób określić częstotliwość opróżniania osadników przydomowych oczyszczalni? Czy istnieje inna metoda niż z instrukcji użytkowania osadnika?
- Czy zgłoszenie eksploatacji jest podstawą wpisu do ewidencji POŚ?
- Jaka powinna być częstotliwość wywozu osadów z przydomowych oczyszczalni ścieków? Czy gmina może taką częstotliwość narzucić posiadaczom przydomowych oczyszczalni ścieków?
- Co w sytuacji, gdy firma odbierająca nieczystości ciekłe wywiozła je na inną oczyszczalnię, niż ta, którą ma określoną w zezwoleniu?
- Jakie będą konsekwencje dla gminy, jeśli nie podejmie żadnych działań w stosunku do nieruchomości, która ma możliwość podłączyć się do kanalizacji, a tego nie zrobiła? Nieczystości ze zbiornika nie są wywożone.
- Czy plan kontroli obejmuje wszystkie zewidencjonowane szamba i przydomowe oczyszczalnie?
- Czy do protokołu z kontroli należy dołączać kopie okazanych dokumentów, jeżeli właściciel ma obowiązek jedynie ich okazania?
- Co należy zrobić w przypadku, gdy właściciel nieruchomości wybudował przydomową oczyszczalnię ścieków bez zgłoszenia i pozwolenia na budowę oraz nie zgłosił jej do urzędu gminy, mimo że w

decyzji o warunkach zabudowy znajduje się zapis nakazujący odprowadzanie ścieków do szczelnego zbiornika lub sieci kanalizacyjnej?
- Co należy zrobić w sytuacji, gdy wezwanie do kontroli zostało wysłane do mieszkańca, który podłączył już nieruchomość do sieci kanalizacyjnej – czy należy wówczas sporządzić protokół, czy wystarczy notatka służbowa?
- Czy istnieje obowiązek wyznaczenia dodatkowej nieruchomości w planie kontroli, w przypadku gdy pierwotnie wyznaczona nieruchomość została już podłączona do sieci kanalizacyjnej?
- W jakiej częstotliwości powinien być usuwany osad z przydomowej oczyszczalni ścieków, jeśli zapis w regulaminie gminy wskazuje wywóz nie rzadziej niż raz w roku (chyba że z instrukcji wynika inaczej), a mieszkaniec przedstawił instrukcję dopuszczającą wywóz co 2 lata z możliwością modyfikacji częstotliwości w zależności od sposobu użytkowania instalacji?
- Czy przydomowe oczyszczalnie ścieków zgłoszone i wykonane przed 2021 rokiem podlegają ponownemu zgłoszeniu w celu weryfikacji prawidłowości ich działania?
- Czy w sytuacji trwającej rozbudowy sieci kanalizacyjnej oświadczenie właściciela nieruchomości o podpisaniu umowy na przyłączenie zwalnia z przeprowadzenia kontroli zbiornika bezodpływowego lub przydomowej oczyszczalni ścieków?
- Jak postąpić w przypadku, gdy właściciel nie wywozi nieczystości ciekłych i istnieje podejrzenie, że zbiornik jest nieszczelny, oraz w jaki sposób zobligować go do wymiany zbiornika lub przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej?
- Czy przy wydawaniu decyzji o nakazie przyłączenia do sieci kanalizacyjnej należy badać możliwość grawitacyjnego odprowadzenia ścieków, oraz czy brak takiej możliwości stanowi ustawową przesłankę braku uzasadnienia ekonomicznego przyłączenia?
- Czy w sytuacji, gdy jeden ze współwłaścicieli nieruchomości zmarł, można wydać decyzję o nakazie przyłączenia do sieci kanalizacyjnej wyłącznie na drugiego, żyjącego współwłaściciela?
- Czy w sytuacji nieustalonego stanu prawnego nieruchomości (np. toczącego się postępowania spadkowego po zmarłym współwłaścicielu) uzasadnione jest wydawanie decyzji o nakazie przyłączenia do sieci kanalizacyjnej, zważywszy na trudności ze wskazaniem podmiotu zobowiązanego?
- Jak postąpić w sytuacji, gdy właściciel chce zgłosić przydomową oczyszczalnię ścieków, lecz nie posiada żadnej dokumentacji, oraz jak przeprowadzić procedurę legalizacji takiej oczyszczalni?
- Na jakie przepisy należy się powołać w sytuacji, gdy po wydaniu decyzji nakazującej przyłączenie do sieci kanalizacyjnej i wyłonieniu wykonawcy, właściciel nieruchomości nie wyraża zgody na wejście firmy na teren posesji?
- W jaki sposób właściciel nieruchomości powinien udowodnić prawidłowe oczyszczanie ścieków w przydomowej oczyszczalni i jaki dokument stanowi wystarczające potwierdzenie?

8. Zezwolenia i kontrola przedsiębiorców

Zagadnienia programowe

- zezwolenia, zlewnie, cenniki, rejonizacja, kontrola przedsiębiorców i weryfikacja raportów.
- Praktyczna procedura dotycząca obszaru „zezwolenia i kontrola przedsiębiorców”: właściwość, dokumenty, terminy, dowody i najczęstsze błędy.

Pytania / case’y

- Co w sytuacji, gdy dom jest wynajmowany a właściciel jest nieosiągalny?
- Czy gmina może wystąpić o wydanie warunków technicznych?
- Czy przedsiębiorca powinien składać zerowe sprawozdanie kwartalne?

- Jeśli mieszkaniec jest jednocześnie podmiotem z zezwoleniem na wywóz ścieków, to jakiego potwierdzenia można od niego wymagać?
- Co, jeżeli mieszkańcy nie mają umowy z przedsiębiorcą, ale posiadają rachunki?
- Jeżeli w gminie nie ma uchwały w sprawie aglomeracji, jest brak kanalizacji, a nieczystości zgodnie z zezwoleniami trafiają poza gminę do stacji zlewnych, jak to się ma do nowych przepisów?
- Firma złożyła wniosek o zezwolenie na odbiór nieczystości ciekłych do wniosku dołączyła umowę z oczyszczalnią na terenie innej gminy. Czy obowiązuje w zakresie umowy jakaś rejonizacja, ponieważ ostatnio był przedsiębiorca, który poinformował że tylko może oddawać ścieki z gminy do oczyszczalni na terenie tej gminy?
- Co w sytuacji, gdy została wydana decyzja o wykonaniu zastępczym a w czasie jej trwania mieszkaniec podpisał umowę z przedsiębiorstwem? Czy decyzja nadal obowiązuje, czy traci ważność?
- Jak gmina ma wybrać przedsiębiorcę do opróżniania zbiorników w ramach wykonania zastępczego?
- Czy w sprawozdaniu do PGW Wody Polskie i WIOŚ odnosi się do stanu na 31 grudnia poprzedniego roku, jeśli plan kontroli obejmuje inny okres?
- Jak uzupełniać ewidencję wywozu nieczystości, jeśli sprawozdania zawierają tylko adresy bez dat i ilości?
- Jak weryfikować, czy ścieki zostały przypisane do aglomeracji czy poza nią, i czy można wymagać od przedsiębiorcy takich informacji?
- Co należy zrobić w przypadku, gdy przedsiębiorca nie wykazuje na fakturze lub paragonie ilości odebranych nieczystości ciekłych oraz stawki za metr sześcienny, a jedynie łączną kwotę za wykonaną usługę?
- Jak należy postąpić w sytuacji, gdy przedsiębiorca nie powiadamia gminy o podniesieniu stawek za świadczone usługi?
- Jak postąpić w przypadku zakupu nowego pojazdu przez przedsiębiorcę w trakcie obowiązywania zezwolenia, jeśli wniosek zawierał parametry techniczne pojazdów, ale w samej decyzji nie wpisano numerów rejestracyjnych? Czy wymaganie zgłoszenia nowego pojazdu w takiej sytuacji jest zasadne?
- Czy przedsiębiorca prowadzący działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych ma obowiązek składania sprawozdania zerowego?
- Jak należy postąpić w sytuacji, gdy przedsiębiorca nakłada na mieszkańców kary za przekroczenie parametrów ścieków i odmawia kolejnych odbiorów nieczystości z powodu ich niezapłacenia, podczas gdy gmina wymaga od mieszkańców przedstawienia dowodów odbioru?
- Czy przedsiębiorców posiadających zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych należy kontrolować w cyklu dwuletnim?
- Jak należy weryfikować sprawozdania kwartalne przedsiębiorców w zakresie wykazanych umów, jeżeli uchwała gminy zwalnia mieszkańców z obowiązku posiadania pisemnych umów na wywóz nieczystości?
- Jak sprawdzić, jakimi pojazdami wywożą ścieki przedsiębiorcy, skoro informacja ta nie jest zawarta w decyzji?
- Czy w decyzjach należy wykazywać pojazdy asenizacyjne bez względu na to, czy przedsiębiorca posiada jeden, czy kilka pojazdów, oraz jak należy postąpić i czy istnieje obowiązek zgłaszania zakupu nowego pojazdu?
- Jak postąpić w sytuacji, gdy właściciel nieruchomości twierdzi, że posiada ustną umowę na wywóz nieczystości, w kontekście braku możliwości zdania ścieków na stacji zlewnej przez przedsiębiorcę bez zawartej umowy?

9. Roczne sprawozdanie gminne i uchwały

Zagadnienia programowe

- zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie, pustostany, ROD, źródła danych i aktualizacja wpisów.
- Praktyczna procedura dotycząca obszaru „roczne sprawozdanie gminne i uchwały”: właściwość, dokumenty, terminy, dowody i najczęstsze błędy.

Pytania / case’y

- Co w sytuacji, gdy osoba posiada nieruchomość oraz jest zameldowana, a nie mieszka pod danym adresem? Czy osoba zgłasza takie szambo?
- Co jeśli nowy mieszkaniec lub nabywca kupuje dom i nie ma wiedzy, czy poprzednik złożył zgłoszenie, a także nie ma wiedzy na temat POŚ lub szamba?
- Co, jeżeli firma asenizacyjna nie wykazuje w sprawozdaniu kwartalnym wszystkich wywozów?
- Jeżeli ze sprawozdania firmy asenizacyjnej wynika, że mamy odpowiednią liczbę wywozów, to czy trzeba wzywać mieszkańca do okazania dokumentów wywozu?
- Czy kontrolujemy również budynki gminnych spółdzielni lub szkoły publiczne na terenie gminy?
- Czy WIOŚ może żądać archiwalnych wyliczeń danych do sprawozdania z poprzedniego roku?
- Czy kabiny sanitarne typu TOI TOI należy traktować jako zbiorniki bezodpływowe? Czy w nowym sprawozdaniu do WIOŚ i Wód Polskich trzeba przedstawiać dane o ich ilości gromadzonych i odebranych nieczystości?
- Jakie są konsekwencje braku szczegółowych zapisów w uchwale dotyczącej stawek lub zasad wywozu nieczystości?
- Czy dane w sprawozdaniach należy podawać z okresu dwuletniego zgodnie z planem kontroli, bez uwzględniania poprzedniego cyklu dwuletniego?
- Które z kar może nałożyć gmina, jeżeli za utrudnianie przeprowadzenia kontroli karę powinna nałożyć policja ze względu na brak straży miejskiej?
- Czy brak osobistego stawiennictwa właściciela nieruchomości na wezwanie do kontroli (przy potwierdzonym odbiorze wezwania) stanowi udaremnianie lub utrudnianie kontroli w rozumieniu przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach?
- Czy wysłanie wezwania najpierw do użytkownika nieruchomości, który dokonał jednorazowego wywozu ścieków i jego dane znajdowały się w sprawozdaniu, stanowiło błąd?
- Czy w przypadku przeprowadzenia kontroli przez straż miejską, która nie wykazała nieprawidłowości, gmina ma obowiązek przeprowadzenia ponownej kontroli tej samej nieruchomości, czy są to dwie niezależne kontrole?

10. Decyzje, egzekucja i wykonanie zastępcze

Zagadnienia programowe

- wywóz zastępczy, przyłączenie do kanalizacji, PINB, WIOŚ i przypadki szczególne.
- Praktyczna procedura dotycząca obszaru „decyzje, egzekucja i wykonanie zastępcze”: właściwość, dokumenty, terminy, dowody i najczęstsze błędy.

Pytania / case’y

- Co w przypadku domu w budowie?
- Jak należy traktować pojęcie "właściciela" w postępowaniach egzekucyjnych?
- Czy gmina zostanie ukarana, jeżeli pomimo obowiązku nie nałoży na mieszkańca kary grzywny lub

nie wykona wykonania zastępczego?
- Jak się ma wykonanie zastępcze w przypadku podłączenia do kanalizacji? Prawo budowlane wymaga zgłoszenia lub pozwolenia na budowę, a nie da się zrobić zgłoszenia bez oświadczenia o dysponowaniu nieruchomością; musi być zgoda właściciela, czyli musi tego chcieć każdy ze współwłaścicieli.
- Decyzja nakazująca podłączenie do kanalizacji jest ostateczna, gdy strona nie złoży odwołania w terminie 14 dni. Kiedy zaczyna się egzekucja, skoro nie ma daty w decyzji określającej termin obowiązku podłączenia?
- Jak wybrać podmiot do wykonania zastępczego decyzji na wywóz nieczystości ciekłych? Czy musi to być postępowanie przetargowe? Czy pojedyncze zlecenie?
- Co z oświadczeniami wystawionymi przez firmy asenizacyjne potwierdzającymi wywóz nieczystości z konkretnej nieruchomości?
- Czy można odwołać się od protokołu WIOŚ?
- Czy wykonanie zastępcze tylko w przypadku braku umowy czy w przypadku braku dowodów uiszczenia opłaty za wywóz również?
- Czy dopuszczalne jest stosowanie progów procentowych (np. stosunku zużycia wody do ilości wywożonych ścieków) przy typowaniu nieruchomości do kontroli?
- Jak przeprowadzić analizę danych dotyczących wywozu nieczystości, jeśli brak jest pełnych danych ilościowych?
- Czy w bieżącej kontroli należy wymagać dokumentów wywozu nieczystości za kilka lat wstecz (np. 2025–2026)?
- Czy możliwe jest ograniczenie liczby kontroli w roku na podstawie analizy danych (np. wysokiego poziomu udokumentowanego wywozu)?
- Czy przed wydaniem decyzji należy wszcząć postępowanie, czy też samo wezwanie do kontroli i protokół z kontroli stanowią już część postępowania, po której można od razu wydać decyzję?
- Jakim dokumentem formalnie kończy się kontrola nieruchomości zakończona wynikiem negatywnym – protokołem czy decyzją o wykonaniu zastępczym?
- Jak należy postąpić w sytuacji, gdy z poboru wody wynika duże jej zużycie przy zbyt rzadkich wywozach nieczystości, a właściciel twierdzi, że nie ma potrzeby częstszego wywozu, przy jednoczesnym braku możliwości przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej — czy jedynym rozwiązaniem jest zgłoszenie sprawy do PINB, czy istnieją inne możliwości prawne?
- Jak należy postąpić w sytuacji, gdy z systemu elektronicznego wynika, że wywozów nieczystości było więcej, niż wynika z dokumentów przedstawionych przez właściciela nieruchomości?
- Czy wykonanie zastępcze można zlecić w trybie in-house do kwoty 170 000 zł?

Prowadzący:

Ewa Łabno - wieloletni pracownik administracji samorządowej od ponad 10 lat w zakresie gospodarki odpadami oraz nieczystości ciekłych, **kierownik Referatu Gospodarki Odpadami i Spraw Wodno-Ściekowych w Urzędzie Miasta**, a wcześniej praca w firmie prywatnej z zakresu ochrony środowiska, gospodarki odpadami i nieczystości ciekłych. Absolwentka Inżynierii Środowiska Politechniki Śląskiej w Gliwicach oraz Uniwersytetu Śląskiego z zakresu ochrony środowiska.

Terminy i szkolenia

Data: 30 listopada 2026 10:00-15:00
Miejsce: Wideoszkolenie

Prawa autorskie do niniejszego programu przysługują Private Corporate Consulting Sp. z o.o. Udostępnianie, kopiowanie i przerabianie niniejszego programu bez pisemnej zgody Private Corporate Consulting Sp. z o.o., zagrożone jest odpowiedzialnością karną oraz cywilną